

Kommissorium for ekspertgruppen for arbejdsulykker

8. december 2023

Formål

I 2022 skete der flere arbejdsrelaterede dødsulykker end i de foregående 14 år. Forligskredsen bag arbejdsmiljøaftalen fra marts 2023 har på den baggrund og efter en anbefaling fra Arbejdsmiljørådet besluttet at nedsætte en ekspertgruppe, der skal gå i dybden med at analysere alvorlige arbejdsulykker med henblik på at opnå viden og indsigt i bagvedliggende årsager, der kan anvendes til at forebygge alvorlige arbejdsulykker og deriblandt arbejdsrelaterede dødsulykker.

Ekspertgruppen nedsættes af beskæftigelsesministeren og har som hovedformål at erhverve ny viden og indsigt, der kan anvendes til at forebygge alvorlige arbejdsulykker deriblandt arbejdsrelateret dødsulykker. Formålet er at understøtte virksomhedernes forebyggelse af alvorlige arbejdsulykker, og at foregribe potentielle risici tidligere i arbejdsprocesserne, herunder i planlægning og tilrettelæggelse af arbejdet.

Ekspertgruppen skal hvert år fra 2024-2026 foretage analyser af 15-25 arbejdsulykker inden for et udvalgt emne. Målet hermed er via analyser og data at få et præcist billede af ulykkesomstændighederne og en større viden om de bagvedliggende faktorer. På baggrund af resultaterne af de undersøgte arbejdsulykker udarbejdes en rapport med de identificerede anbefalinger, der kan bidrage til forebyggelsen af det valgte emne.

Afgrænsning

Ekspertgruppen er uafhængig af myndighedsfunktioner. Det vil sige, at ekspertgruppens arbejde ikke indgår i Arbejdstilsynets ulykkesundersøgelser eller i politiets opklaringsarbejde, ligesom ekspertgruppen ikke tager stilling til skyldsspørgsmålet. Det betyder samtidig, at ekspertgruppens indsamlede informationer om de undersøgte ulykker udelukkende anvendes til ekspertgruppens arbejde.

Ekspertgruppen kan undersøge de samme arbejdsulykker, som Arbejdstilsynet og politiet – både samtidigt og efterfølgende. Ekspertgruppen kan også undersøge anmeldte arbejdsulykker, som Arbejdstilsynet ikke undersøger. Ekspertgruppen udvælger arbejdsulykker til undersøgelse blandt de arbejdsulykker, som ekspertgruppen orienteres om af Arbejdstilsynet. Virksomhedernes deltagelse i ulykkesundersøgelserne er frivillig.

Ekspertgruppens opgaver

Ekspertgruppen undersøger årligt 15-25 arbejdsulykker inden for samme emne for at kunne se forskellige årsagsmønstre. Ulykkesundersøgelserne foretages af undersøgelsesgruppen i form af undersøgelser på ulykkesstedet, interviews med implicerede og relevante parter såsom tilskadekomne, personer tilknyttet virksomheden, vidner mv. samt i muligt omfang tilgængeligt materiale fra virksomheder, politi,

Arbejdstilsynet, sundhedsvæsnet og Retsmedicinsk Institut.

Ekspertgruppen udarbejder på baggrund af ulykkesundersøgelserne årligt en samlet rapport, som beskriver de anvendte data, de udarbejdede analyser, årsager til arbejdsulykkerne og kommer med anbefalinger til forebyggelse. Anbefalingerne skal være konkrete og handlingsorienterede og gerne målrettet flere målgrupper, så fx virksomheder, arbejdsmarkedets parter og Arbejdstilsynet på forskellig vis vil kunne iværksætte forebyggende foranstaltninger/initiativer på baggrund af anbefalingerne. Rapporten skal blandt andet bidrage til viden om arbejdsulykker og forebyggende foranstaltninger, samt øge de berørte branchers bevidsthed om sikkerhedsmæssige svigt og muligheden for at forebygge arbejdsulykker.

Ekspertgruppens årlige rapport sendes til beskæftigelsesministeren, hvorefter den offentliggøres. Rapporten sendes ligeledes til Arbejds miljørådet, og formanden for ekspertgruppen deltager årligt på et arbejdsmiljørådsmøde, hvor rapporten kan præsenteres, og medlemmerne får mulighed for at komme med input til arbejdet og stille spørgsmål.

Undersøgelgruppen står for tilbagemelding til de medvirkende virksomheder. Tilbagemeldingen medvirker til virksomhedens egen læring af ulykken og giver virksomheden mulighed for fremadrettet at forebygge lignende ulykker. Samtidig skal dette medvirke til virksomhedernes incitament for deltagelse i og samarbejde med ekspertgruppen i forbindelse med ulykkesundersøgelsen.

Organisation

Ekspertgruppen består af en formand samt 3 faste og 2-4 ad hoc udpegede medlemmer. Formanden udpeges af beskæftigelsesministeren efter indstilling fra Arbejds miljørådet, og medlemmerne udpeges af beskæftigelsesministeren efter indstilling fra Arbejdstilsynet.

Ekspertgruppen kommer med konklusioner og anbefalinger i en samlet rapport på baggrund af en række ulykkesundersøgelser. Ulykkesundersøgelserne varetages af en tilknyttet undersøgelsesgruppe.

Arbejdet i ekspertgruppen for arbejdsulykker og den tilknyttede undersøgelsesgruppe organiseres som én særskilt forvaltningsmyndighed, jf. bilag. Arbejdstilsynet stiller medarbejdere til rådighed for sekretariatsbetjening af ekspertgruppen.

Sammensætning af ekspert- og undersøgelsesgruppen

Formandens rolle er at tegne ekspertgruppen ud ad til, fx udtale sig om gruppens anbefalinger og strategi for arbejdet, samt at samarbejde løbende med sekretariatet og undersøgelsesgruppen i forhold til undersøgelses- og analysearbejdet. Formanden skal herudover være mødeleder og drive gruppens arbejde hen mod relevante anbefalinger.

Medlemmerne i ekspertgruppen skal være faglige eksperter, der kan rammesætte arbejdet med de konkrete ulykkesundersøgelser inden for emnet og foretage samlede analyser og vurderinger på tværs af undersøgelsesgruppens fund og på den baggrund formulere strategiske anbefalinger til forebyggelse.

De faste medlemmer er følgende:

- Formanden for ekspertgruppen
- 1 person med forskningsmæssig tilknytning til ulykkesforebyggelse fra NFA
- 1 person med forskningsmæssig tilknytning fx fra arbejdsmedicinsk klinik
- 1 person fra Arbejdstilsynet

Ad hoc medlemmerne vil være tilknyttet ekspertgruppen mellem 12 til 14 måneder, indtil rapporten om det emne, de er tilknyttet, er afsluttet. De ad hoc-udpegede medlemmer skal tilsammen have følgende kompetencer:

- erfaring med implementering af arbejdsmiljøtiltag inden for det valgte emne
- erfaring med adfærdsdesign så vidt muligt inden for det valgte emne
- indsigt i de særlige forhold i den/de branche(r), der undersøges

Hvis relevant kan samme ad hoc medlem udpeges i flere perioder.

Medlemmer af undersøgelsesgruppen deltager i ekspertgruppens møder efter behov.

Undersøgelsesgruppe

Medlemmerne i undersøgelsesgruppen skal være eksperter med en særlig indsigt i fx undersøgelser og forebyggelse af arbejdsulykker, sikkerheds/forebyggelseskultur, arbejdsmedicin, teknisk kendskab, ledelsesforhold og relationelle forhold eller lignende. Medlemmerne kan være permanente eller udpegede ad hoc, såfremt der er behov for specifik viden om fx en branche eller arbejdsproces.

Undersøgelsesopgaven varetages af 3-4 personer afhængig af det valgte emne.

Det kan fx være personer med særlig indsigt i ekspertgruppens undersøgelsesmetode (som adskiller sig fra den metode Arbejdstilsynet anvender til at konstatere overtrædelser af arbejdsmiljøloven ved arbejdsulykker), en person med teknisk kendskab, som er relevant i forhold til det aktuelle arbejdsmiljøemne, og/eller en erhvervspsykolog. Konkret kan der være tale om tilsynsførende eller nuværende faglige medarbejdere fra Arbejdstilsynet samt eksterne, fx fra arbejdsmedicinsk klinik.

NFA står til rådighed for sparring med undersøgelsesgruppen om undersøgelsesmetoden. Herudover kan undersøgelsesgruppen tilkøbe særlige kompetencer fx teknisk bistand.

Arbejdstilsynet udpeger bemanningen af undersøgelsesgruppen. Ekspertundersøgere, der vælges blandt tilsynsførende, skal gennemgå efteruddannelse, i relevante undersøgelsesmetoder.

Kriterier for emne udvælgelse

Arbejdsmiljørådet udvælger hvert år det emne, som ekspertgruppen skal undersøge efter indstilling fra ekspertgruppens formand. Arbejdsmiljørådets valg sker på baggrund af minimum tre mulige forslag.

Emnerne skal opfylde følgende kriterier:

- Der har i de seneste 5 år været mindst en dødsulykke
- Ulykker inden for emnet kan resultere i en markant nedgang i arbejdsmarkedstilknytning for de skadelidte
- Erfaringer fra Arbejdstilsynet peger på, at der er et tilpas volumen og et godt forebyggelsespotentiale inden for emnet

Der kan ved valg af emner også tages hensyn til kendt og igangværende forskning og udvikling samt Arbejdstilsynets kommende indsatsområder og værdien af at tænke på tværs af indsatser. Samme emne kan foreslås igen, såfremt det ikke er blevet valgt tidligere.

Af tidsmæssige hensyn vil Arbejdsmiljørådet skulle tage stilling til emner for 2024, som foreslås af Arbejdstilsynet. På baggrund af erfaringer i 2024 kan ekspertgruppen vælge at justere kriterier for udvælgelse af emner i de efterfølgende år.

Finansiering

Der er afsat 2,5 mio. kr. årligt i perioden 2023-2026 til initiativet.

Fortrolighed

Ekspertgruppens medlemmer, undersøgelsesgruppen, tilkaldte sagkyndige og andre, der medvirker i ekspertgruppens ulykkesundersøgelser, er underlagt tavshedspligt vedrørende indholdet af de enkelte ulykkesundersøgelser, der betragtes som fortroligt, jf. straffelovens § 152-152c.